T008 A HÀM VIII (34) Q16-24-Cao Tràng5

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

Luùc ñoù thaùi töû Tröôøng sinh chôø cho ñeán chieàu, gom goùp caây coû, hoûa taùng cha meï xong roài ñi. Baáy giôø vua Phaïm-ma-ñaït ôû treân laàu cao, töø xa troâng thaáy moät ñöùa beù hoûa taùng vua Tröôøng Thoï vaø phu nhaân. Thaáy vaäy sai keû taû höõu raèng: "Ñaây aét laø thaân quyeán cuûa vua Tröôøng Thoï. Caùc ngöôi haõy nhanh choùng baét veà ñaây." Caùc thaàn daân lieàn ñeán choã ñoù. Chöa ñeán kòp thì caäu beù ñaõ chaïy maát roài. Baáy giôø thaùi töû Tröôøng Sinh töï nghó: "Vua Phaïm-ma-ñaït naøy gieát cha meï ta, laïi ôû trong nöôùc ta. Nay ta phaûi baùo oaùn cho cha meï ta." Thaùi töû lieàn tìm ñeán choã ngöôøi daïy ñaøn. Ñeán nôi ñoù, noùi nhö vaày: "Nay con muoán hoïc ñaøn." Ngöôøi daïy ñaøn hoûi: "Con hoï gì? Cha meï ôû ñaâu?" Caäu beù ñaùp: "Con khoâng coøn cha meï. Con voán ôû trong thaønh Xaù-veä naøy. Cha meï ñaõ maát sôùm." Ngöôøi daïy ñaøn baûo: "Con muoán hoïc thì hoïc." Tyø-kheo neân bieát, baáy giôø thaùi töû Tröôøng Sinh hoïc ñaøn, hoïc ca, hoïc haùt kòch. Thaùi töû Tröôøng Sinh voán coù toá chaát thoâng minh, neân chöa qua maáy ngaøy maø ñaõ coù theå ñaøn, ca, haùt kòch. Khoâng thöù gì khoâng bieát. Sau ñoù, thaùi töû Tröôøng Sinh oâm ñaøn ñeán choã vua Phaïm-ma-ñaït. Khi vaéng ngöôøi ôû trong chuoàng voi, caäu moät mình ñaøn vaø caát tieáng ca trong veo. Luùc aáy vua Phaïm-ma-ñaït ñang ngoài treân laàu cao nghe tieáng ñaøn ca, lieàn hoûi keû taû höõu raèng: "Ngöôøi naøo ôû trong chuoàng voi, ñaøn ca vui thuù moät mình vaäy?" Keû taû höõu taâu: "ÔÛ trong thaønh Xaù-veä naøy, coù moät caäu beù thöôøng ñaøn ca vui thuù moät mình." Vua beøn baûo quaân haàu raèng: "Ngöôi haõy khieán caäu beù naøy ñeán chôi taïi ñaây. Ta muoán gaëp noù." Ngöôøi ñöôïc sai kia vaâng lôøi daïy cuûa vua, ñeán goïi caäu beù naøy ñeán choã vua. Vua Phaïm-ma-ñaït hoûi caäu beù: "Ñeâm hoâm qua ngöôi ñaøn ôû trong chuoàng voi phaûi khoâng?" Taâu: "Ñuùng vaäy, Ñaïi vöông." Phaïm-ma-ñaït hoûi: "Nay ngöôi coù theå ôû beân caïnh ta, ñaùnh ñaøn, ca, muùa. Ta seõ cung caáp quaàn aùo, ñoà aên thöùc uoáng." Tyø-kheo neân bieát, baáy giôø, thaùi töû Tröôøng Sinh ôû tröôùc Phaïm-ma-ñaït ñaùnh ñaøn, ca, muùa, raát laø tuyeät dieäu. Khi vua Phaïm-ma-ñaït nghe tieáng ñaøn naøy, trong loøng voâ cuøng hoan hyû, lieàn baûo thaùi töû Tröôøng Sinh: "Haõy giöõ kho baûo vaät cuûa ta." Thaùi töû Tröôøng Sinh chaáp haønh leänh cuûa vua, chöa töøng bò thaát thoaùt; haèng tuøy thuaän yù vua, cöôøi tröôùc noùi sau, luoân nhöôøng yù vua. Baáy giôø vua Phaïm-ma-ñaït laïi ra leänh raèng: "Laønh thay, laønh thay! Hieän taïi ngöôi laø ngöôøi raát thoâng minh. Nay ta cho ngöôi vaøo noäi cung, coi soùc moïi thöù, ñöôïc khoâng?" Khi thaùi töû Tröôøng Sinh ôû trong noäi cung, ñem tieáng ñaøn daïy cho caùc cung nöõ, laïi cuõng daïy côõi voi, côõi ngöïa, caùc kyõ thuaät, khoâng vieäc gì khoâng bieát. Baáy giôø, yù vua Phaïm-ma-ñaït muoán xuaát du, daïo xem vöôøn röøng, cuøng vui thuù, lieàn sai thaùi töû Tröôøng Sinh nhanh choùng söûa soaïn xe coù gaén loâng chim. Thaùi töû Tröôøng Sinh vaâng leänh vua, lo chuaån bò xe coù gaén loâng chim, traûi thaûm leân voi, thaéng yeân cöông baèng vaøng baïc xong, trôû laïi taâu vua: "Ñaõ söûa soaïn xe xong, xin vua neân bieát ñaõ ñeán giôø."

Vua Phaïm-ma-ñaït ñi xe coù gaén loâng chim, sai Tröôøng Sinh ñieàu khieån, cuøng ñem theo binh chuùng boán boä. Luùc naøy, thaùi töû Tröôøng Sinh ñieàu khieån xe daãn ñöôøng, luoân luoân

caùch ly quaân chuùng. Vua Phaïm-ma-ñaït hoûi thaùi töû Tröôøng Sinh: “Hieän taïi binh lính ôû ñaâu?” Tröôøng Sinh taâu: “Thaàn cuõng khoâng bieát quaân lính ôû ñaâu.” Vua baûo: “Haõy döøng laïi moät chuùt. Ngöôøi ta moûi meät voâ cuøng; muoán döøng nghæ moät chuùt.” Thaùi töû Tröôøng Sinh lieàn cho döøng laïi ñeå vua nghæ ngôi trong choác laùt khi quaân lính chöa ñeán. Tyø-kheo neân bieát, baáy giôø vua Phaïm-ma-ñaït goái ñaàu treân ñaàu goái thaùi töû Tröôøng Sinh nguû say. Baáy giôø thaùi töû Tröôøng sinh thaáy vua ñang nguû, lieàn nghó: “Vua naøy laø keû thuø lôùn nhaát cuûa ta, ñaõ baét gieát cha meï ta, laïi coøn ôû treân ñaát nöôùc ta. Nay maø khoâng baùo oaùn thì luùc naøo seõ baùo? Baáy giôø ta phaûi döùt maïng haén.” Thaùi töû Tröôøng Sinh tay phaûi ruùt kieám, tay traùi toùm toùc vua; nhöng laïi töï nghó: “Luùc cha ta saép laâm chung ñaõ baûo ta raèng: ‘Tröôøng Sinh neân bieát, ñöøng nhìn daøi, cuõng ñöøng nhìn ngaén.’ Coøn noùi baøi keä naøy: Oaùn oaùn khoâng döøng nghæ Phaùp naøy coù töø xöa Khoâng oaùn môùi thaéng oaùn Phaùp naøy luoân baát huû. Nay ta neân boû oaùn naøy.” Roài tra kieám vaøo voû. Ba phen nhö vaäy, laïi töï nghó: “Vua naøy keû thuø lôùn nhaát cuûa ta, ñaõ baét gieát cha meï ta, laïi coøn ôû treân ñaát nöôùc ta. Nay maø khoâng baùo oaùn thì luùc naøo seõ baùo? Nay ñuùng laø luùc ta phaûi döùt maïng haén, môùi goïi laø baùo oaùn.” Roài laïi nhôù ñeán: “Tröôøng Sinh, con ñöøng nhìn daøi, cuõng ñöøng nhìn ngaén. Phuï vöông coù nhöõng lôøi daïy naøy: Oaùn oaùn khoâng döøng nghæ Phaùp naøy coù töø xöa Khoâng oaùn môùi thaéng oaùn Phaùp naøy luoân baát huû. Nay ta haõy boû oaùn naøy.” Lieàn tra kieám vaøo voû. Baáy giôø vua Phaïm-ma-ñaït laïi moäng thaáy con trai vua Tröôøng Thoï laø thaùi töû Tröôøng Sinh muoán baét mình gieát, vì vaäy neân kinh sôï thöùc giaác. Thaùi töû Tröôøng Sinh thöa: “Ñaïi vöông! Vì sao noåi kinh sôï ñeán nhö vaäy?” Phaïm-ma-ñaït noùi: “Luùc nguû ta moäng thaáy con trai vua Tröôøng Thoï laø thaùi töû Tröôøng Sinh ruùt kieám muoán baét ta gieát. Cho neân ta kinh sôï!” Baáy giôø, thaùi töû Tröôøng sinh töï nghó: “Hieän taïi vua naøy ñaõ bieát ta laø thaùi töû Tröôøng sinh.” Tay phaûi voäi ruùt kieám, tay traùi toùm toùc maø noùi vua raèng: “Hieän taïi, toâi chính laø thaùi töû Tröôøng Sinh con trai cuûa vua Tröôøng Thoï. Song vua laø keû thuø lôùn nhaát cuûa ta, ñaõ baét gieát cha meï ta, laïi coøn ôû treân ñaát nöôùc ta. Nay khoâng baùo oaùn thì ñôïi luùc naøo?” Vua Phaïm-ma-ñaït lieàn quay qua Tröôøng Sinh maø noùi raèng: “Nay maïng cuûa ta ôû trong tay ngöôi, xin ñöôïc toaøn maïng!” Tröôøng Sinh ñaùp: “Toâi coù theå cho vua soáng. Nhöng vua khoâng ñeå toâi toaøn maïng!” Vua traû lôøi Tröôøng Sinh: “Xin tha maïng. Ta khoâng bao giôø gieát ngöôi.” Baáy giôø thaùi töû Tröôøng Sinh cuøng vua theà raèng: “Caû hai cuøng tha maïng cho nhau, khoâng bao giôø haïi nhau.” Tyø-kheo neân bieát, baáy giôø thaùi töû Tröôøng Sinh lieàn tha maïng soáng cho vua. Luùc ñoù vua Phaïm-ma-ñaït baûo Thaùi töû Tröôøng Sinh raèng: “Xin Thaùi töû cuøng toâi trôû laïi chuaån bò xe loâng chim ñeå trôû veà nöôùc.” Baáy giôø, thaùi töû lieàn chuaån bò xe loâng chim, caû hai cuøng ngoài treân xe veà ñeán thaønh

Xaù-veä. Vua Phaïm-ma-ñaït lieàn taäp hoïp quaàn thaàn noùi raèng: “Neáu caùc khanh gaëp con trai vua Tröôøng Thoï, seõ laøm gì?” Trong ñoù, hoaëc coù ñaïi thaàn taâu raèng: “Seõ chaët chaân tay.” Hoaëc coù vò taâu: “Seõ phaân thaân laøm ba ñoaïn.” Hoaëc coù vò taâu: “Seõ baét gieát ñi.” Luùc ñoù thaùi töû Tröôøng Sinh ngoài beân caïnh vua, chaùnh thaân, chaùnh yù suy nghó veà nhöõng lôøi noùi naøy. Baáy giôø, vua Phaïm-ma-ñaït ñích thaân töï tay naém laáy tay thaùi töû noùi vôùi moïi ngöôøi raèng: “Ñaây laø thaùi töû Tröôøng Sinh. Con trai vua Tröôøng Thoï, chính laø ngöôøi naøy. Caùc khanh khoâng ñöôïc noùi laïi nhöõng lôøi nhö vaäy. Vì sao? Vì thaùi töû Tröôøng Sinh ñaõ tha maïng soáng cho ta. Ta cuõng tha maïng soáng cho ngöôøi naøy.” Quaàn thaàn sau khi nghe nhöõng lôøi naøy, khen laø chöa töøng coù. Thaùi töû con vua naøy thaät laø kyø ñaëc, ñoái vôùi oaùn maø coù theå khoâng baùo oaùn. Luùc ñoù vua Phaïm-ma-ñaït hoûi Tröôøng sinh: “Ñaùng ra ngöôi baét ta gieát. Nhöng taïi sao laïi tha khoâng gieát? Coù nhaân duyeân gì? Nay xin ñöôïc nghe.” Tröôøng Sinh ñaùp: “Ñaïi vöông kheùo laéng nghe! Khi phuï vöông toâi saép laâm chung, daën laïi raèng: Nay con chôù nhìn daøi, cuõng chôù nhìn ngaén. Laïi daën nhöõng lôøi naøy: Oaùn oaùn chaúng döøng nghæ Töø xöa coù phaùp naøy Khoâng oaùn hay thaéng oaùn Phaùp naøy luoân baát töû.” Caùc ñaïi thaàn khi nghe nhöõng lôøi naøy cuûa phuï vöông toâi, ñeàu baûo vôùi nhau raèng: “Vua naøy meâ loaïn neân noùi lung tung. Vaäy chôù Tröôøng Sinh laø ngöôøi naøo?” Vua Tröôøng Thoï ñaùp: “Caùc khanh neân bieát, trong ñaây coù ngöôøi trí seõ roõ nhöõng lôøi naøy. Khi nhôù laïi nhöõng lôøi naøy cuûa phuï vöông, cho neân toâi tha cho vua toaøn maïng.” Vua Phaïm-ma-ñaït sau khi nghe nhöõng lôøi naøy roài, laáy laøm laï luøng vaø khen laø chöa töøng coù ai coù theå giöõ lôøi daïy doã cuûa ngöôøi cha quaù coá khoâng ñeå traùi phaïm. Baáy giôø vua Phaïm-ma-ñaït noùi thaùi töû raèng: “YÙ nghóa cuûa nhöõng lôøi oâng noùi hoâm nay, ta vaãn chöa hieåu. Nay haõy noùi cho ta nghóa cuûa chuùng ñeå ta ñöôïc thoâng suoát.” Thaùi töû Tröôøng Sinh ñaùp: “Ñaïi vöông kheùo laéng nghe! Toâi seõ noùi. Vua Phaïm-ma-ñaït baét vua Tröôøng Thoï gieát. Neáu coù quaàn thaàn raát thaân tín naøo cuûa vua Tröôøng Thoï baét vua gieát, thì laïi coù quaàn thaàn phoø taù cuûa vua Phaïm-ñaït-ma cuõng seõ baét quaàn thaàn phoø taù cuûa vua Tröôøng Thoï maø gieát. Ñoù goïi laø oan oaùn khoâng bao giôø döùt tuyeät. Muoán ñoaïn tuyeät oaùn naøy chæ coù ngöôøi khoâng baùo oaùn. Vì toâi ñaõ xeùt nghóa naøy neân khoâng gieát vua.” Vua Phaïm-ñaït-ma nghe nhöõng lôøi naøy xong, nghó vò vöông töû naøy raát laø thoâng minh, môùi coù theå quaûng dieãn ñöôïc nghóa naøy, neân loøng raát vui möøng hôùn hôû khoâng töï kieàm cheá ñöôïc. Luùc aáy vua Phaïm-ñaït-ma lieàn höôùng veà vöông töû saùm hoái toäi loãi cuûa mình laø ñaõ baét gieát vua Tröôøng Thoï. Sau ñoù côõi laáy muõ mình ñoäi cho Tröôøng Sinh, roài gaû con gaùi vaø giao nöôùc Xaù-veä cuøng nhaân daân laïi cho Tröôøng Sinh thoáng laõnh. Vua trôû veà cai trò Ba-la-naïi. Tyø-kheo neân bieát, caùc nhaø vua thôøi thöôïng coå ñaõ coù phaùp thöôøng naøy. Tuy coù söï tranh giaønh ñaát nöôùc nhö vaäy, nhöng vaãn coøn nhaãn nhòn nhau chöù khoâng laøm toån haïi nhau. Huoáng chi caùc oâng laø Tyø-kheo, vì loøng tin kieân coá xuaát gia hoïc ñaïo, xaû boû loøng tham duïc, saân nhueá, ngu si, nay laïi tranh khaéc nhau, khoâng hoøa

thuaän nhau, khoâng ai nhòn nhau, khoâng chòu hoái caûi. Naøy caùc Tyø-kheo, caên cöù vaøo nhaân duyeân naøy maø bieát raèng tranh caõi

chaúng phaûi laø ñieàu neân laøm. Cuøng moät thaày hoïc, nhö nöôùc vôùi söõa, chôù tranh tuïng nhau. Baáy giôø, Theá Toân, lieàn noùi baøi keä naøy: Khoâng tranh, cuõng khoâng caõi Taâm Töø thöông taát caû Taát caû khoâng öu hoaïn Ñieàu chö Phaät ngôïi khen. Cho neân, naøy caùc Tyø-kheo, caàn phaûi tu haïnh nhaãn nhuïc. Caùc Tyø-kheo, haõy hoïc ñieàu naøy nhö vaäy. Baáy giôø Tyø-kheo Caâu-thaâm baïch Ñöùc Theá Toân: –Nguyeän xin Theá Toân, chôù lo vieäc naøy. Chuùng con seõ töï phaân giaûi söï vieäc naøy. Theá Toân tuy coù daïy nhöõng lôøi naøy. Nhöng söï vieäc khoâng phaûi vaäy. Theá roài, Theá Toân lieàn boû ñi ñeán nöôùc Baït-kyø. Baáy giôø1 trong nöôùc Baït-kyø coù ba thieän gia nam töû laø A-na-luaät, Nan-ñeà, Kim-tyø-la2. Caùc vò thieän gia nam töû naøy cuøng giao öôùc vôùi nhau: “Neáu ai ra ñi khaát thöïc, vò coøn laïi sau phaûi röôùi nöôùc3, queùt ñaát saïch seõ, khoâng soùt vieäc gì. Vò ñi khaát thöïc veà seõ chia phaàn cho aên. Ñuû chia thì toát, khoâng ñuû tuøy yù aên phaàn mình. Côm coøn dö, ñoå vaøo ñoà ñöïng, roài boû ñoù maø ñi. Neáu vò naøo khaát thöïc veà sau cuøng ñuû thì toát, khoâng ñuû thì laáy côm trong ñoà ñöïng kia roài boû vaøo baùt mình maø aên nhöng phaûi töï ñeå vaøo baùt mình. Sau ñoù xaùch bình nöôùc ñaët moät nôi. Moãi ngaøy phaûi queùt saïch nhaø cöûa, roài tìm nôi vaéng veû chaùnh thaân chaùnh yù coät nieäm tröôùc maët tö duy dieäu phaùp. Hoï töï tuyeät ñoái im laëng, khoâng noùi chuyeän vôùi nhau. Baáy giôø, Toân giaû A-na-luaät tö duy duïc baát tònh töôûng4, coù nieäm, khinh an vaø hyû5 maø vaøo Sô thieàn. Luùc ñoù, Nan-ñeà vaø Kim-tyø-la bieát trong taâm nieäm cuûa A-na-luaät, neân cuõng tö duy duïc baát tònh töôûng, coù nieäm, khinh an vaø hyû* maø vaøo Sô thieàn. Neáu Toân giaû A-na- luaät tö duy Nhò thieàn, Tam thieàn, Töù thieàn, baáy giôø Toân giaû Nan-ñeà vaø Kim-tyø-la cuõng tö duy Nhò thieàn, Tam thieàn, Töù thieàn. Neáu Toân giaû A-na-luaät tö duy khoâng xöù, thöùc xöù, baát duïng xöù, höõu töôûng voâ töôûng xöù, Toân giaû Nan-ñeà vaø Kim-tyø-la cuõng laïi tö duy khoâng xöù, thöùc xöù, baát duïng xöù, höõu töôûng voâ töôûng xöù. Neáu Toân giaû A-na-luaät tö duy dieät taän ñònh, baáy giôø Toân giaû Nan-ñeà vaø Kim-tyø-la cuõng laïi tö duy dieät taän ñònh. Nhö caùc phaùp naøy, caùc Hieàn giaû cuõng tö duy nhö vaäy. Baáy giôø, Theá Toân ñeán nöôùc Sö töû6, luùc ñoù ngöôøi giöõ vöôøn7 töø xa troâng thaáy Theá Toân

1.

Töø ñaây trôû xuoáng, töông ñöông Paøli, M. 128 Upakkilesasuttaö (R.iii. 155ff).

A-na-luaät (Anuruddha), Nan-ñeà (Nandiya), Kim-tyø-la (Kimbìla), ba vöông töû hoï Thích.

2.

Paøli, ibid., ba vò naøy ôû trong vöôøn Nai Paøcivaösa (Migadaøya), vöông quoác Cetiya. Trung 17, ñaõ daãn, noùi ba vò naøy ñang truù taïi röøng Ban-ba-man-xaø töï

. 3. Haùn: Haäu truï giaû. Nhöng Haùn dòch naøy khoâng roõ, hoaëc coù nhaàm laãn. Caùc Tyø-kheo saùng sôùm phaûi ñi khaát thöïc. Trung 17, vaø M 128

ñeàu noùi vieäc phaân coâng naøy chæ sau khi khaát thöïc veà. Ai veà tröôùc, ai veà sau, phaûi laøm gì. Duïc baát tònh töôûng ; quaùn töôûng duïc laø baát tònh. Chính xaùc, ñaây hieåu laø tu baát tònh töôûng (Paøli: 4.

Asubhasaóóaø). Nhöng theo Trung 17, M 128, Toân giaû naøy tu quang minh töôûng (obhaøsa). Coù söï lieân heä gì giöõa asubha (Skt. Azubha) vaø obhaøsa (Skt. Avabhaøsa)? Nieäm thò hyû an . 5.

Sö töû quoác . Coù leõ laø teân khu vöôøn chöù khoâng phaûi teân nöôùc. Theo ngöõ caûnh döôùi, neân hieåu ñaây 6.

laø moät khu vöôøn. Xem cht. döôùi. Paøli: Sìha (Skt. Siöha)? Khoâng thaáy trong danh saùch caùc nöôùc ñöông thôøi Phaät. Hoaëc coù lieân heä phaùt aâm naøo giöõa Migadaøya (Skt. Mfgadaøya), khu vöôøn hoï ñang ôû, vôùi Migaraøjaø (Skt. Mfgaraøjaø), töø khaùc chæ Sö töû? Ñeå baûn: Thuû quoác nhaân . TNM: Thuû vieân nhaân . 7.

ñeán, lieàn thöa: –Sa-moân chôù vaøo trong vöôøn! Vì sao? Vì trong vöôøn naøy coù ba vò thieän gia nam töû teân laø A-na-luaät, Nan-ñeà vaø Kim-tyø-la. Haõy caån thaän chôù quaáy nhieãu hoï. Luùc ñoù, Toân giaû A-na-luaät baèng Thieân nhó thoâng nghe ngöôøi giöõ vöôøn noùi vôùi Theá Toân nhö vaäy, khoâng ñeå Ngaøi vaøo vöôøn*, Toân giaû A-na-luaät lieàn ra baûo ngöôøi giöõ cöûa8 raèng: –Chôù ngaên! Nay Theá Toân ñeán ñaây, laø muoán ñeán thaêm choã naøy. Sau ñoù Toân giaû A-na-luaät lieàn vaøo baùo Kim-tyø-la: –Ñi nhanh, Theá Toân hieän ñang ôû ngoaøi cöûa vöôøn. Baáy giôø, ba Toân giaû lieàn rôøi khôûi Tam-muoäi9, ñeán choã Theá Toân, ñaûnh leã saùt chaân, roài ñöùng qua moät beân. Moãi vò töï thöa: –Laønh thay, Theá Toân ñaõ ñeán! Toân giaû A-na-luaät ñoùn laáy bình baùt Theá Toân. Toân giaû Nan-ñeà traûi choã ngoài. Toân giaû Kim-tyø-la laáy nöôùc cho Theá Toân röûa chaân. Baáy giôø Theá Toân baûo Toân giaû A-na-luaät: –Ba oâng ôû ñaây hoøa hôïp khoâng coù traùi yù nhau? Khaát thöïc coù nhö yù khoâng? A-na-luaät thöa: –Thaät vaäy, baïch Theá Toân, khaát thöïc khoâng gì khoù nhoïc. Vì sao? Vì khi con tö duy Sô thieàn, baáy giôø Nan-ñeà, Kim-tyø-la cuõng tö duy Sô thieàn. Neáu con tö duy Nhò thieàn, Tam thieàn, Töù thieàn, khoâng xöù, thöùc xöù, baát duïng xöù, höõu töôûng voâ töôûng xöù, dieät taän ñònh, luùc ñoù Nan-ñeà, Kim-tyø-la cuõng tö duy Nhò thieàn, Tam thieàn, Töù thieàn, khoâng xöù, thöùc xöù, baát duïng xöù, höõu töôûng voâ töôûng xöù, dieät taän ñònh. Nhö vaäy, baïch Theá Toân, chuùng con tö duy veà phaùp naøy. Theá Toân baûo: –Laønh thay, laønh thay, A-na-luaät! Vaøo luùc aáy caùc oâng coù ñaït ñöôïc phaùp thöôïng nhaân khoâng? A-na-luaät thöa: –Thaät vaäy, thöa Theá Toân, chuùng con ñaït ñöôïc phaùp thöôïng nhaân. Theá Toân baûo: –Phaùp thöôïng nhaân laø gì? A-na-luaät thöa: –Coù phaùp vi dieäu naøy vöôït leân treân phaùp thöôïng nhaân. Neáu chuùng con laïi raûi taâm Töø traûi ñaày khaép moät phöông; hai phöông, ba phöông, boán phöông cuõng laïi nhö vaäy; boán phía, treân döôùi cuõng laïi nhö vaäy; trong taát caû, moãi moãi ñeàu raûi taâm Töø traûi ñaày khaép trong ñoù, voâ soá, voâ haïn, khoâng theå tính heát, maø töï vui thuù*. Laïi raûi taâm Bi, taâm Hyû, taâm Hoä (xaû) ñaày khaép moät phöông, hai phöông, ba phöông, boán phöông vaø boán phía,

treân döôùi maø töï vui thuù cuõng laïi nhö vaäy. Ñoù goïi laø, baïch Theá Toân, chuùng con ñaït theâm ñöôïc phaùp thöôïng nhaân nöõa. Baáy giôø, Toân giaû Nan-ñeà, Kim-tyø-la noùi vôùi A-na-luaät: –Coù bao giôø chuùng toâi ñeán Toân giaû ñeå hoûi nghóa naøy ñaâu, maø hoâm nay tröôùc Theá Toân laïi töï noùi nhö vaäy?

Thuû moân nhaân . Coù leõ laø ngöôøi giöõ vöôøn nhö treân. 8.

Haùn: Tuøng Tam-muoäi khôûi . Coù leõ nguyeân laø noùi “töø choã thieàn toïa ñöùng daäy.” Ngöôøi cheùp kinh 9.

hieåu nhaàm choã thieàn toïa vôùi thieàn ñònh (Tam-muoäi). Paøli thöôøng gaëp: Paæisallaønaø vuææhito. Haùn cuõng thöôøng dòch: Tuøng thieàn ñònh giaùc.

Toân giaû A-na-luaät ñaùp: –Caùc Hieàn giaû cuõng chöa bao giôø ñeán toâi ñeå hoûi nghóa naøy. Nhöng chö Thieân ñaõ ñeán choã toâi maø noùi nghóa naøy, cho neân ôû tröôùc Theá Toân toâi noùi nghóa naøy vaäy. Laïi nöõa, laâu nay toâi bieát taâm yù cuûa caùc Hieàn giaû, laø caùc Hieàn giaû ñaõ ñaït ñöôïc Tam-muoäi naøy, neân ôû tröôùc Theá Toân toâi noùi nhöõng lôøi naøy. Trong luùc thuyeát phaùp naøy, ñaïi töôùng Tröôøng Thoï ñeán choã Theá Toân, ñaûnh leã saùt chaân, ngoài qua moät beân. Roài ñaïi töôùng Tröôøng Thoï10 baïch Theá Toân: –Hoâm nay coù phaûi Theá Toân vì caùc Tyø-kheo naøy maø thuyeát phaùp? Luùc aáy Theá Toân ñem nhaân duyeân naøy keå laïi cho ñaïi töôùng Tröôøng Thoï. Ñaïi töôùng baïch Theá Toân: –Ñaïi quoác Baït-kyø sôùm ñöôïc lôïi lôùn, vì coù ba thieän gia nam töû A-na-luaät, Nan-ñeà, Kim-tyø-la naøy du hoùa. Theá Toân baûo: –Ñaïi töôùng, ñuùng vaäy, nhö lôøi oâng noùi. Ñaïi quoác Baït-kyø ñöôïc thieän lôïi. Haõy khoâng noùi ñaïi quoác Baït-kyø, maø ñaïi quoác Ma-kieät cuõng ñöôïc thieän lôïi môùi coù ba vò thieän gia nam töû naøy. Neáu moïi ngöôøi daân trong ñaïi quoác Ma-kieät naøy maø nhôù ñeán ba thieän gia nam töû naøy, seõ ñöôïc an oån laâu daøi. Ñaïi töôùng neân bieát, neáu huyeän aáp, thaønh quaùch naøo coù ba vò thieän gia nam töû naøy ôû trong nhöõng thaønh quaùch ñoù, moïi ngöôøi daân seõ ñöôïc an oån laâu daøi. Nhaø naøo sinh ra ba vò thieän gia nam töû naøy cuõng ñöôïc lôïi lôùn, vì ñaõ sinh ra ngöôøi ñöôïc toân quyù nhaát naøy. Cha meï naêm ñôøi thaân toäc cuûa hoï, neáu nhôù ñeán ba ngöôøi naøy thì cuõng ñöôïc lôïi lôùn. Neáu trôøi, roàng, quyû, thaàn nhôù ñeán ba thieän gia nam töû naøy, thì cuõng ñöôïc lôïi lôùn. Neáu coù ngöôøi naøo khen ngôïi baäc A-la-haùn thì, cuõng neân khen ngôïi ba ngöôøi naøy. Neáu coù ngöôøi naøo khen ngôïi ngöôøi khoâng tham duïc, khoâng ngu si, khoâng saân nhueá thì, cuõng neân khen ngôïi ba ngöôøi naøy. Neáu coù ngöôøi naøo khen ngôïi ngöôøi coù ruoäng phöôùc naøy thì, cuõng neân khen ngôïi ba ngöôøi naøy. Nhö Ta ôû trong ba a-taêng-kyø kieáp thöïc haønh caàn khoå thaønh Voâ thöôïng ñaïo, khieán ba ngöôøi naøy thaønh töïu nghóa phaùp naøy. Cho neân Ñaïi töôùng ñoái vôùi ba thieän gia nam töû naøy neân khôûi loøng hoan hyû. Ñaïi töôùng, haõy hoïc ñieàu naøy nhö vaäy. Ñaïi töôùng sau khi nghe nhöõng gì Theá Toân daïy, hoan hyû phuïng haønh.

KINH SOÁ 9

Nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: –Coù ba keát söû troùi buoäc chuùng sinh khieán khoâng theå töø bôø naøy ñeán bôø kia ñöôïc. Nhöõng gì laø ba? Laø thaân taø, giôùi ñaïo, nghi11. Theá naøo goïi laø keát bôûi thaân taø? Chaáp thaân coù ngaõ, naûy sinh töôûng veà toâi ta, coù töôûng

Tröôøng Thoï Ñaïi töôùng (?). 10.

Thaân taø, giôùi ñaïo, nghi Cf. Trung 1 (T1n26, tr. 424b28): “Thaân kieán , giôùi thuû , 11.

nghi , ba keát ñoaïn taän, ñaéc Tu-ñaø-hoaøn.” Tyø-baø-sa 46 (T27n1545, tr. 237c5), ba keát: Höõu thaân kieán , giôùi caám thuû , nghi . Paøli, cf. D 33 Saígìti (R.iii. 216): Tìòi saöyojanaøni–sakkaøyadiæææhi, vicikicchaø, sìlabbataparaømaøso.

veà chuùng sinh, coù maïng, coù thoï, coù nhaân, coù só phu, coù duyeân, coù tröôùc. Ñoù goïi laø keát bôûi thaân taø. Theá naøo laø keát bôûi nghi? Coù ngaõ chaêng? Voâ ngaõ chaêng? Coù sinh chaêng? Khoâng sinh chaêng? Coù ngaõ, nhaân, thoï, maïng, chaêng? Khoâng ngaõ, nhaân, thoï, maïng chaêng? Coù phuï maãu chaêng? Khoâng phuï maãu chaêng? Coù ñôøi naøy, ñôøi sau chaêng? Khoâng ñôøi naøy, ñôøi sau chaêng? Coù Sa-moân, Baø-la-moân chaêng? Khoâng Sa-moân, Baø-la-moân chaêng? Ñôøi coù A-la- haùn chaêng? Ñôøi khoâng A-la-haùn chaêng? Coù ngöôøi chöùng ñaéc chaêng? Khoâng ngöôøi chöùng ñaéc chaêng? Ñoù goïi laø keát bôûi nghi. Theá naøo laø keát bôûi giôùi ñaïo? Ta do giôùi naøy maø sinh vaøo gia ñình doøng hoï lôùn, sinh nhaø tröôûng giaû, sinh nhaø Baø-la-moân, hoaëc sinh leân trôøi, hay trong caùc thaàn. Ñoù goïi laø keát cuûa giôùi ñaïo. Nhö vaäy, naøy Tyø-kheo, coù ba keát naøy troùi buoäc chuùng sinh, khieán khoâng theå töø bôø naøy ñeán bôø kia. Gioáng nhö hai con boø cuøng moät aùch taát khoâng rôøi nhau12. Chuùng sinh naøy cuõng laïi nhö vaäy, bò ba keát troùi chaët khoâng theå töø bôø naøy ñeán bôø kia ñöôïc. Theá naøo laø bôø naøy, theá naøo laø bôø kia? Bôø naøy chính laø thaân taø; bôø kia chính laø thaân taø bò dieät. Naøy Tyø-kheo, ñoù goïi laø ba keát troùi buoäc chuùng sinh, khoâng theå töø bôø naøy ñeán bôø kia. Cho neân, naøy caùc Tyø-kheo, caàn phaûi tìm caùch tieâu dieät ba keát naøy. Caùc Tyø-kheo, haõy hoïc ñieàu naøy nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

KINH SOÁ 1013

Nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: –Coù ba Tam-muoäi naøy. Nhöõng gì laø ba? Laø Khoâng Tam-muoäi, Voâ töôûng Tam-muoäi, Voâ nguyeän Tam-muoäi14. Theá naøo laø Khoâng Tam-muoäi? Khoâng laø quaùn taát caû caùc phaùp ñeàu laø khoâng hö. Ñoù goïi laø Khoâng Tam-muoäi. Theá naøo laø Voâ töôûng Tam-muoäi? Voâ töôûng laø ñoái vôùi taát caû caùc phaùp taát caû ñeàu khoâng töôûng nieäm gì, cuõng khoâng coù gì ñöôïc thaáy. Ñoù goïi laø Voâ töôûng Tam-muoäi. Theá naøo laø Voâ nguyeän Tam-muoäi? Voâ nguyeän laø ñoái vôùi taát

caû caùc phaùp cuõng khoâng mong caàu. Ñoù goïi laø Voâ nguyeän Tam-muoäi. Nhö vaäy, naøy caùc Tyø-kheo, ai khoâng ñaït ñöôïc ba Tam-muoäi naøy thì ôû laâu nôi sinh töû, khoâng theå töï giaùc ngoä. Cho neân, naøy caùc Tyø-kheo, haõy tìm caàu phöông tieän ñaït ñöôïc Tam- muoäi naøy. Caùc Tyø-kheo, haõy hoïc ñieàu naøy nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

12. Ñònh nghóa töø Pl. Saöyojana (=Skt.), do yuga: Caùch aùch, vaø ñoäng töø yuójati: Buoäc vaøo aùch. 13. Tham chieáu Paøli, A III 163 (R.i. 299). 14. Paøli, A. ibid.: Raøgassa, abhióóaøya tayo dhammaø bhaøvetabbaø. Suóóato samaødhi, animitto samaødhi, appaòihito samaødhi–ñeå bieát roõ tham, hay tu ba phaùp: Khoâng Tam-muoäi, Voâ töôùng Tam-muoäi, Voâ nguyeän Tam-muoäi. Cf. Caâu-xaù 28 (T29n1558, tr. 149c13), coù ba ñaúng trì (=Tam-muoäi): Khoâng , Voâ nguyeän , Voâ töôùng .

Keä toùm taét:
Traøng, Tyø-sa, Phaùp vöông
Cuø-maëc, thaàn tuùc hoùa
Trai giôùi, hieän taïi tieàn
Tröôøng Thoï, keát, Tam-muoäi.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.